

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Római Katolikus Teológia
1.3 Intézet	Római Katolikus Didaktika Teológia
1.4 Szakterület	római katolikus teológia
1.5 Képzési szint	alap
1.6 Szak / Képesítés	római katolikus didaktika teológia (vallástanár)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Bevezetés az Ószövetségbe						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Prof. dr. Zamfir Korinna						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Drd. Illyés (Robu) Magda						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6 Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	kötelező – alap

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	2
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					44
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					17
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					38
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					14
Vizsgák					6
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					119
3.8 A félév össz-óraszama					175
3.9 Kreditszám					7

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• Nincs
4.2 Kompetenciabeli	• Alapvető ismeretek a Biblia könyveinek jellegéről

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Táblával, térképpel és vetítővel felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	• Táblával, térképpel és vetítővel felszerelt terem; BibleWorks software-rel felszerelt számítógépek az informatika laborban; intézeti könyvtár

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	• a biblia keletkezésének, a kánon kialakulásának megértése • a bibliai kortörténet és az ószövetségi könyvek értelmezése közötti összefüggés megértése • az ószövetségi könyvek tartalmának ismerete • az ószövetségi szövegek értelmezéséhez szükséges alapismeretek megszerzése

Transzverzális kompetenciák	• az ószövetségi exegézis alapjainak megértése • az újszövetségi exegézis alapjainak megértése • a szisztematikus teológia bibliai alapjainak elsajátítása • a bibliai katekézis alapjainak elsajátítása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	• Az Ószövetség könyveivel kapcsolatos alapismeretek megszerzése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	• Az Ószövetség szövege, könyvei keletkezésének és jellegzetességeinek megismerése • A héber biblia, a Szeptuaginta, illetve a keresztény kánon megismerése • Az Ószövetség kortörténetének megismerése • Az ószövetségi könyvek tartalmának, alapvető témáinak megismertetése • Az ószövetségi exegézis alapfeltételeinek elsajátítása

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Alapvető fogalmak: Biblia, Ószövetség, sugalmazás, sugalmazás modellek, kánon. A héber biblia és a Szeptuaginta kánonja, a keresztény kánon. Terminológia: protokanonikus, deuterokanonikus, apokrif könyvek.	előadás	Rózsa-Nagy (Jegyzet), 2-9; Rózsa, ÓSZ keletkezése I, 15-28; Collins, JBK III, 30-44; Collins, Brown, JBK III, 46-57
2. Az Ószövetség nyelve, szövegtanúk, fordítások. Az ókori Közel-Kelet a 2. évezredben (Mezopotámia, Egyiptom)	előadás	Jegyzet, 9-12; Rózsa, I., 15-28; Brown, O'Connel, JBK III, 118-143. Bright; Wright, Murphy, Fitzmyer, JBK III, 318-320
3. Kánaán és az ókori Közel-Kelet a 2. évezredben. A pátriárkák korának történeti háttere. Az Egyiptomból való kivonulás. Honfoglalás	előadás	Jegyzet, 14-30; Rózsa, I., 15-28; Bright; Wright, Murphy, Fitzmyer, JBK III, 320-326
4. A bírák kora, a monarchia kezdetei. Izrael és Júda története 722-ig. Júda a babiloni fogságig	előadás	Jegyzet, 31-38; Wright, Murphy, Fitzmyer, JBK III, 326-338
5. A babiloni fogság. A fogság utáni kor. A Makkabeus kor.	előadás	Jegyzet, 38-44, 175-181; Bright; Collins, JBK III, 30-44; Collins, Brown, JBK III, 46-57
6. A Pentateuchusz kritika. A Pentateuchusz szerkezete. A Teremtés könyve	előadás	Jegyzet, 46-75; Rózsa, I., 56-135, 184-195, Zenger, 66-123
7. Pentateuchusz: Kiv, Lev, Szám, MTörv	előadás	Jegyzet, 75-87; Rózsa, I., 195-275; Zenger, 162-176
8. A deuteronomisztikus történeti mű	előadás	Jegyzet, 90-109; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 177-202, 210-223
9. Prófétai irodalom: Ámosz, Ózeás, Mikeás, Izajás	előadás	Jegyzet, 109-140; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 484-493, 472-478, 503-508, 381-389, 401-403
10. Prófétai irodalom: Jeremiás, Ezékiel, Deutero-Trito-Izajás	előadás	Jegyzet, 145-174, 184-186; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 405-430, 440-456

11. A Zsoltárok könyve. Bevezetés a bölcsességi irodalomhoz		Jegyzet, 198-211; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 309-326, 291-297
12. Bölcsességi irodalom: Jób, Példabeszédek, Prédikátor. Sirák fia, Bölcsesség.	előadás	Jegyzet, 211-219, 224-227, 269-275; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 297-308, 326-344, 352-370
13. Krónikás történeti mű	előadás	Jegyzet, 240-250; Rózsa H., I., 283-356; Zenger, 223-245
14. Dániel. Makkabeusok könyve	előadás	Jegyzet, 233-239, 260-269; Rózsa, I., 283-356; Zenger, 458-467, 275-290
Könyvészet <i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások). Tankönyv: RÓZSA Huba, (Nagy J.), <i>Ószövetség bevezető</i> (jegyzet), Gyulafehérvár, 1996. BENYIK György, <i>Ószövetségi exegézis. Teremtés és Kivonulás könyve</i> (jegyzet), BRIGHT, J., <i>Izrael története</i>, Budapest, 1993. BROWN, R. E., FITZMYER, J. A., MURPHY, R. E., <i>Jeromos Bibliakommentár I–III</i>, Budapest, 2002-2003. JAKUBINYI Gy., <i>Ószövetség I-II</i>, Gyulafehérvár, 1990-1991. RÓZSA Huba, <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996. RÓZSA Huba, <i>A Genesis könyve 1-2</i>, Budapest, 2002. RÓZSA Huba, <i>Ószövetségi egzegézis (Pátriárkák)</i>, Budapest, é.n. RÓZSA Huba, <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben I-II.</i>, Budapest, 2001. SKA, J. L., <i>Introduzione alla lettura del Pentateuco. Chiavi per l'interpretazione dei prime cinque libri della Bibbia</i>, Roma, 1998. SOGGIN, J. A., <i>Bevezetés az Ószövetségbe</i>, Budapest, 1999. ZENGER, E., <i>Einleitung in das Alte Testament</i>, Stuttgart, 2010.		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A sugalmazás.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Collins, Sugalmazás, in JBK 3, 29–44.
2. Az Ószövetség kánonja.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Collins, Brown, A kánon, JBK 3., 45–57.
3. A Termékeny félhold és Palesztina földrajza. Kultuszhelyek.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Brown, North, Biblikus földrajz, JBK 3, 251–278.
4. Kultikus funkciók és intézmények (papok, leviták, a templom, áldozatok, ünnepek). A naptár.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Castelot, Cody, Izrael vallási intézményei, JBK 3, 363–406.
5. Izrael története.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Wright, Murphy, Fitzmyer, Izrael története, JBK 3., 313–361.
6. Kr.e. 2. sz. – Kr.u. 1. századi vallásos mozgalmak (hasszidok, farizeusok, qumráni közösség, szadduceusok).	diákok előadása,	Brown, Perkins, Saldarini, <i>Apokrifek. Holt-tengeri</i>

	kérdések megvitatása	<i>tekercek</i> , JBK 3, 73–114. Wellhausen, <i>Farizeusok</i> . Josephus Flavius, <i>A zsidó háború</i> , 167–174. Josephus Flavius, <i>A zsidók története</i> , 442–445
7. A qumráni irodalom.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Brown, Perkins, Saldarini, <i>Apokrifek. Holt-tengeri tekercek</i> , JBK 3, 73–114. Komoróczy, <i>Kiáltó szó I</i> . Fröhlich, <i>A qumráni szövegek</i> .
8. Rút. Jónás. Partikularizmus és egyetemesség.	diákok előadása, kérdések megvitatása	<i>JBK 1.; IBC</i> ; Hausmann, <i>Ruth</i> . Jakubinyi, <i>Bevezetés II</i> . Rózsa, <i>Az ÓSZ keletkezése II</i> . Soggin, <i>Bevezetés</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi nőkép</i> , 11–42.
9. Nők az Ószövetségben. Eszter. Judit.	diákok előadása, kérdések megvitatása	<i>JBK 1; IBC</i> ; Jakubinyi, <i>Bevezetés II</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> . Soggin, <i>Bevezetés</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi nőkép</i> , 11–42.
10. Tóbiás. A Törvény megtartása és a gondviselés. Angyalok és démonok.	diákok előadása, kérdések megvitatása	<i>JBK 1; Jakubinyi, Bevezetés II</i> . Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> . Soggin, <i>Bevezetés</i> . Zsengellér, <i>Topográfia</i> , 17–26.
11. Szerelem és házasság az Ószövetségben (Ter 24; 1Sám 1,8; Rut, Én).	diákok előadása, kérdések megvitatása	<i>JBK I; III</i> . Cohn-Sherbok, <i>Judaism</i> , 538–553; Hausmann, <i>Ruth</i> . LaCocque, <i>La Sulamite</i> , in Ricoeur, <i>LaCocque</i> , 373–410. Ricoeur, <i>La Métaphore nuptiale</i> , in Ricoeur, <i>LaCocque</i> , 411–457. Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> . Soggin, <i>Bevezetés</i> .
12. A szenvedés értelmező modelljei (bölcseleti irodalom). Az igaz ember szenvedése (Zsolt 22; 69; 88). A közösség javára való szenvedés (Ebed Jahve). Jób.	diákok előadása, kérdések megvitatása	Beauchamp, <i>Zsoltárok</i> , 6–19. <i>JBK I, III</i> . Hieke, <i>Hallgatni</i> , 373–391. LaCocque, Ricoeur, 247–304. Preuß, II, 133–162. Rózsa, <i>ÓSZ keletkezése II</i> . Rózsa, <i>Üdvösségközvetítők</i> . Zamfir, <i>Ószövetségi exegézis</i> , 2008.
13. Ószövetségi apokrifek	diákok előadása, kérdések megvitatása	Brown, Perkins, Saldarini, <i>Apokrifek</i> , JBK 3, 73–87.
14. Hénok könyve.	diákok	Brown, Perkins, Saldarini,

	előadása, kérdések megvitatása	<i>Apokrifek</i> , JBK 3, 73–114. Jakubinyi, <i>Bevezetés I.</i> Vanyó, <i>Apokrifek</i> .
Könyvészet		
<i>Biblia</i>, Szent István Társulat, Budapest, 2003. <i>BibleWorks for Windows</i>, Bushell, M.S., M.D. Tan, G.L. Weaver (eds.), CD-Rom, Version 7.0.012g, Norfolk, VA: BibleWorks, 2006 (a karon hozzáférhető). <i>Szentírás</i> (Káldi-Neovulgáta Biblia), Szent Jeromos Társulat, Budapest, 1997 (és további kiadások). Josephus Flavius, <i>A zsidó háború</i>, Bp., Talentum, 1999. Josephus Flavius, <i>A zsidók története</i>, Bp., Talentum, é.n. VANYÓ L. (szerk.), <i>Apokrifek</i> (ÓÍ 2), Bp., ²1988. HAAG, H. (szerk.), <i>Biblikai lexikon</i>, Budapest, 1989. LÉON-DUFOUR, X. (szerk.), <i>Biblikus teológiai szótár</i>, Budapest, 1986. BROWN, R. E., FITZMYER, J. A., MURPHY, R. E., <i>Jeromos Bibliakommentár I–III</i>, Budapest, 2002-2003 [JBK]. COHN-SHERBOK, D., COHN-SHERBOK, L., <i>A judaizmus rövid története</i>, Akkord, Bp., 2001. COHN-SHERBOK, D., <i>Judaism: History, Belief and Practice</i>, Routledge, New York, 2003. DONNER, H., <i>Geschichte des Volkes Israel und seiner Nachbarn</i>, Göttingen, 1995. FARMER, W. R., MCEVENUE S., LEVORATTI A. J., DUNGAN D.L. (eds.), PATHRAPANKAL J., EYNIKEL, E., <i>The International Bible Commentary</i>, Bangalore, 2004 [IBC]. FRÖHLICH I., <i>A qumráni szövegek magyarul</i>, Piliscsaba, 2001. KOMORÓCZY G., <i>Kiáltó szó a pusztában. A holt-tengeri tekerccsek</i>, I, Bp., 1998. HAUSMANN J., <i>Ruth</i>, Budapest, 2006. HIEKE, Th., Hallgatni istenkáromlás volna. A panasz fenomenológiája és teológiája az Ószövetségben, <i>Mérleg</i> 4 (1999) 373-391. JAKUBINYI Gy., <i>Bevezetés az Ószövetségbe I-II</i>, Gyulafehérvár, 1990-1991. LACOCQUE, A., RICOEUR, P., <i>Penser la Bible</i>, Paris, 1998. PREUB, H.D., <i>Theologie des Alten Testaments</i>, II, Kohlhammer, Stuttgart, 1992. RÓZSA H., <i>Az Ószövetség keletkezése I-II</i>, Budapest, 1995-1996. RÓZSA H., <i>Üdvösségközvetítők az Ószövetségben</i>, Budapest, 2001. SOGGIN, J. A., <i>Bevezetés az Ószövetségbe</i>, Budapest, ⁴1999. XERAVITS G., ZSENGELLÉR J. (szerk.), <i>Tobit / Tóbiás könyve. Szöveg - Hagyomány - Teológia</i>, L'Harmattan, Budapest, 2005. ZSENGELLÉR J., A topográfia mint teológia. Teológiai premisszák Tóbiás könyvének földrajzi utalásai mögött, <i>Pannonhalmi Szemle</i> 3 (2004) 17-26. WELLHAUSEN, J., <i>A farizeusok és a szadduceusok</i>, Bp., 2001. ZAMFIR K., <i>Ószövetségi exegézis</i>, 2008. ZAMFIR K., Az ószövetségi nők néhány vonása és hatástörténete, in BODÓ M. (ed.), <i>Nőnek (is) teremtette</i>, Kv., 2006, 11–42.		

9. A tantárgy tartalmának összhangba hozása az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásaival.

- A tantárgy tartalma megegyezik az egyetemi oktatásban a fontosabb egyetemeken ószövetségi introdukció tartalmával
- A tárgy keretében figyelembe vesszük a kortárs bibliakutatás eredményeit.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Kulcsfogalmak, a könyvekkel kapcsolatos alapvető tudnivalók, Izrael története fontosabb szakaszainak elsajátítása	Féléves részvizsga (teszt) és félév végi vizsga (teszt) átlaga	75 %
10.5 Szeminárium	A szemináriumi témák elsajátítása. Szemináriumi dolgozat.	Tesztek jegyei (25%), vázlatok és jegyzetek (25%), dolgozat (50%)	25 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
A bibliával, ószövetséggel kapcsolatos alapfogalmak ismerete (kánon, sugalmazás, szöveg, fordítások). Az ószövetségi könyvekkel kapcsolatos alapvető tudnivalók elsajátítása. Izrael története fontosabb szakaszainak ismerete			

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2014. május 8.

.....

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

.....